

DZIEDZICZENIE PIENIĘDZY Z OFE

PORADNIK

Suwałki 2024

Czym jest OFE?

Zgodnie z art. 4 pkt. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Otwarty Fundusz Emerytalny (OFE) to fundusz wybrany przez ubezpieczonego spośród tych funkcjonujących na terenie naszego kraju. W przypadku śmierci członka naszej rodziny, pieniądze zgromadzone na jego rachunku OFE czy subkoncie ZUS podlegają dziedziczeniu. Oznacza to, że mogą być one wypłacone wskazanej osobie, bądź osobom (tzw. uposażonym) lub mogą podlegać dziedziczeniu.

Każda osoba ubezpieczona w ZUS ma swoje indywidualne konto emerytalne. W wyniku nowelizacji przepisów dotyczących systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono tzw. subkonto ZUS, czyli dodatkowe konto funkcjonujące w ramach indywidualnego konta emerytalnego ubezpieczonego. Obecnie ubezpieczony może sam zdecydować, gdzie składka będzie trafiać: czy do OFE i na subkonto, czy w całości na subkonto. Członkostwo w OFE jest już nieobowiązkowe, a osoby, które wchodzi na rynek pracy, mają 4 miesiące na podjęcie decyzji. Jeśli nie dokonają wyboru funduszu, część ich składki emerytalnej, w wysokości 7,3 proc. podstawy wymiaru, będzie zapisana tylko na subkoncie w ZUS.

Czym jest subkonto?

Każdy ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych posiada swoje indywidualne konto. W ramach indywidualnego konta dla osób, które są członkami otwartego funduszu emerytalnego (OFE) albo urodziły się po 31 grudnia 1968 r. i nie przystąpiły do OFE, ZUS prowadzi subkonto.

Na subkonto (tzw. II filar) trafia:

- 7,3% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne, jeśli ubezpieczony nie przystąpił do OFE lub gdy ubezpieczony zdecydował, aby składka była przekazywana wyłącznie na subkonto w ZUS,
- 4,38% składki emerytalnej, jeśli ubezpieczony w trakcie okna transferowego złożył oświadczenie o dalszym przekazywaniu składek do OFE w wysokości 2,92% podstawy.

Raz podjęta decyzja – tylko ZUS czy ZUS i OFE- nie jest ostateczna. Można zmienić dyspozycję przekazywania składek przy okazji okna transferowego. Najbliższe w okresie od 1 kwietnia do 31 lipca 2024 r.

Osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. nie mogą być członkami OFE i tym samym nie posiadają subkonta w ZUS. OFE obowiązkowe było dla osób urodzonych po 1968 r. a dobrowolne dla osób urodzonych pomiędzy 1 stycznia 1949 r. a 31 grudnia 1968 r. Od 2014 r. przystąpienie do OFE jest już nieobowiązkowe, a osoby, które wchodzi na rynek pracy, mają 4 miesiące na zawarcie umowy z wybranym funduszem. Jeśli nie podejmą takiej decyzji, to część ich składki emerytalnej, w wysokości 7,3% podstawy wymiaru będzie zapisana tylko na subkoncie w ZUS.

Środki na subkoncie podlegają podziałowi w przypadku:

1. rozvodu;
2. unieważnienia małżeństwa;

3. ustania wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa albo umownego wyłączenia lub
4. ograniczenia wspólności ustawowej,
5. śmierci osoby, dla której prowadzimy subkonto.

Jeśli zatem zaistnieje któraś z powyższych okoliczności, środki z subkonta zostaną przekazane osobom uprawnionym. Połowa środków zgromadzonych na subkoncie w ZUS i OFE w okresie trwania wspólności majątkowej przekazywana jest na subkonto i rachunek w OFE współmałżonka (brak wypłaty gotówkowej). Pozostała część dzielona jest pomiędzy osoby wskazane przez niego za życia, a w przypadku ich braku środki te wchodzi w skład spadku. Jeśli zmarły nie pozostawał w związku małżeńskim, to wszystkie środki zebrane w OFE i na subkoncie są wypłacane osobom wskazanym za życia lub spadkobiercom.

Warto mieć wiedzę, do którego OFE należał zmarły, bo w obecnym stanie prawnym ZUS może udzielić informacji odnośnie członkostwa osoby zmarłej w OFE jedynie na podstawie prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, lub zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia.

Jakie są zasady dziedziczenia środków z subkonta po członku OFE, który nie osiągnął wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn)?

Osoba, która przystępowała do OFE, mogła wskazać jedną lub więcej osób, którym będą przysługiwały zgromadzone przez nią środki po jej śmierci. Gdy ubezpieczony ma subkonto w ZUS i jednocześnie jest członkiem OFE, proces podziału środków rozpoczyna się w otwartym funduszu emerytalnym.

Po śmierci osoby, która była członkiem OFE, należy poinformować fundusz, do którego należała, o jej śmierci i złożyć wniosek wraz z wymaganymi dokumentami. Zazwyczaj są to:

1. odpis aktu zgonu członka OFE (oryginał lub kopia potwierdzona notarialnie),
2. odpis aktu małżeństwa członka OFE (oryginał lub kopia potwierdzona notarialnie);
3. postanowienie sądu w sprawie stwierdzenia nabycia spadku (oryginał lub kopia potwierdzona notarialnie) lub akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza (również oryginał lub potwierdzona notarialnie kopia);
4. kopie dokumentów tożsamości osób uprawnionych do otrzymania środków z OFE z tytułu postępowania spadkowego (potwierdzone notarialnie);
5. w przypadku niepełnoletnich spadkobierców fundusze wymagają dodatkowo oryginały lub kopie potwierdzone notarialnie: odpisy ich aktów urodzenia, oświadczenia o prawnej opiece nad niepełnoletnimi oraz dokument tożsamości prawnego opiekuna;
6. prawomocne orzeczenie, które potwierdza rozwiązanie małżeństwa, jeśli zostało zakończone (oryginał lub kopia potwierdzona notarialnie);
6. oświadczenie osób nabywających spadek o sposobie wypłaty należnych im środków.

OFE podzieli środki zgodnie z dyspozycją członka OFE. Następnie, w ciągu 14 dni od dokonania tego podziału, otwarty fundusz emerytalny powinien poinformować ZUS o osobach, na których rzecz podzielił środki zgromadzone na rachunku w OFE, oraz o ich udziale w tych środkach. W ten sam sposób ZUS podzieli środki zapisane na subkoncie. Ma na to 3 miesiące, od kiedy wpłynie zawiadomienie o podziale środków z OFE.

Jakie są zasady dziedziczenia środków z subkonta po członku OFE, który osiągnął wiek emerytalny?

Wobec osób, którym zostało do emerytury mniej niż 10 lat, stosuje się tzw. suwak bezpieczeństwa. Jest to mechanizm przekazywania środków z OFE do ZUS, który ma chronić przed ewentualnymi wahaniami na rynku kapitałowym w okresie przed emeryturą. Kiedy członek OFE osiągnie wiek emerytalny, wszystkie środki z OFE są już zapisane na jego subkoncie. W takim przypadku OFE nie inicjuje podziału środków. Wobec środków po tej osobie stosuje się taką samą procedurę jak wobec osób, które nie przystąpiły do OFE. W takim przypadku podział środków następuje, gdy rozwód, unieważnienie małżeństwa, śmierć lub ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa albo umowne wyłączenie lub ograniczenie wspólności ustawowej nastąpiły nie później niż w dniu:

1. złożenia wniosku o emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat;
2. nabycia prawa do emerytury w wieku emerytalnym wynoszącym 65 lat, jeżeli złożenie takiego wniosku nie jest wymagane, lub
3. osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat przez osoby, które miały ustalone prawo do okresowej emerytury kapitałowej do dnia poprzedzającego osiągnięcie tego wieku.

Jakie są zasady dziedziczenia środków z subkonta po osobie, która nie przystąpiła do OFE?

Osoba, która nie przystąpiła do OFE, gdy podejmowała pierwszą pracę, z której wynikał obowiązek ubezpieczeń społecznych, powinna dostać wezwanie od ZUS. W wezwaniu takim, ZUS powinien poinformować, że zgodnie z ustawą ma obowiązek złożyć pisemne oświadczenie o stosunkach majątkowych istniejących między nią a jej współmałżonkiem. Ponadto, ZUS wskazuje również, że osoba taka może wskazać osoby uprawnione do otrzymania środków z subkonta po jej śmierci.

Środki są dzielone zgodnie z informacjami ze złożonego przez ubezpieczonego oświadczenia i wskazania, na wniosek osoby uprawnionej do tych środków. Zachęca się, żeby zrobić to na formularzu USS „Wniosek o transfer/wypłatę środków z subkonta osoby ubezpieczonej”, który znajduje w placówkach ZUS oraz na www.zus.pl. Najpierw dzieli się środki zgodnie z zakresem, w jakim stanowiły one przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej. Pozostałe środki przekazuje się zgodnie ze wskazaniem ubezpieczonego. Jeśli ubezpieczony nie wskazał osób uprawnionych do dziedziczenia, środki wchodzi w skład spadku.

Dla kogo wypłata gwarantowana z ZUS?

Wypłata gwarantowana to jednorazowe świadczenie pieniężne, które po spełnieniu kilku warunków może być wypłacone po śmierci osobom uposażonym. Jeśli zmarły miał subkonto w ZUS i nabył prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia „męskiego” wieku emerytalnego (65 lat) albo do dnia poprzedzającego osiągnięcie tego wieku miał ustalone prawo do okresowej emerytury kapitałowej, to mógł za życia wskazać imiennie jedną lub kilka osób jako osoby uposażone, na rzecz których wypłacone będzie po jego śmierci jednorazowe świadczenie pieniężne.

Jednak, gdy emeryt pozostający w związku małżeńskim wskaże osobę niespokrewnioną, to wymagana będzie pisemna zgoda współmałżonka. Zgoda nie jest wymagana, jeżeli jako osoby uposażone emeryt wskaże dzieci własne, przysposobione, dzieci drugiego małżonka, rodziców (za rodzica uważa się także ojczyma, macochę oraz osoby przysposabiające) oraz przyjęte na wychowanie wnuki bądź rodzeństwo. W sytuacji, gdy nie zostanie wskazana żadna osoba, to uposażonym będzie małżonek, o ile w chwili śmierci emeryta pozostawał z nim we wspólności majątkowej. W pozostałych przypadkach środki wchodzi w skład spadku.

Wypłatę gwarantowaną można otrzymać tylko w okresie trzech lat od momentu wypłaty pierwszej emerytury docelowej. Po 3 latach pobierania emerytury – wypłata gwarantowana nie będzie już wypłacana.

Poradnik wydany przez Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT

ul. Noniewicza 91, 16 – 400 Suwałki, tel./fax 87 565 02 58

e-mail: pryzmat@pryzmat.org.pl   www.pryzmat.org.pl

Zadanie z zakresu administracji rządowej, finansowane ze środków budżetu państwa przekazanych przez Miasto Suwałki.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

